

Väljaandja:	Vabariigi Valitsus
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	10.01.2020
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	Hetkel kehtiv
Avaldamismärge:	RT I, 31.12.2019, 3

Koorunõmme looduskaitseala kaitse-eeskiri¹

Vastu võetud 19.12.2019 nr 109

Määrus kehtestatakse looduskaitseaduse § 10 lõike 1, § 11 lõike 1 ja § 12 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Koorunõmme looduskaitseala kaitse-eesmärk

(1) Koorunõmme looduskaitseala² (edaspidi *kaitseala*) eesmärk on kaitsta:

- 1) märgalasid, järvi, metsakooslusi, pankrannikut, kaitsealuseid liike ja nende elupaiku;
- 2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) nimetab I lisas. Need on esmased rannavallid (1210)³, püsitaimeestuga kivirannad (1220), merele avatud pankrannad (1230), rannaniidud (1630*), vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved (3140), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad – 6210), lood (alvarid – 6280*), puisniidud (6530*), allikad ja allikasood (7160), lubjarikkad madalsood läänemõõkrohuga (7210*), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodusemetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (sürjameetsad – 9060) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*);
- 3) kaitsealuseid liike, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ nimetab II lisas, ja nende elupaiku. Need liigid on kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*) ja soohiilakas (*Liparis loeselii*);
- 4) kaitsealuseid liike, keda Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25) nimetab I lisas, ja nende elupaiku. Need liigid on merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), karvasjalg-kakk (*Aegolius funereus*) ja sookurg (*Grus grus*);
- 5) kaitsealuseid liike, nagu punane tolmepea (*Cephalanthera rubra*), valge tolmepea (*Cephalanthera longifolia*), mägi-naistepuna (*Hypericum montanum*), must seahernes (*Lathyrus niger*) ja mustjas sepsikas (*Schoenus nigricans*), ja nende elupaiku.

(2) Kaitseala maa- ja veela jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele kolmeks sihtkaitsevööndiks ja piiranguvööndiks.

(3) Kaitsealal tuleb arvestada looduskaitseaduses sätestatud piiranguid käesolevas määruses ettenähtud erisustega.

§ 2. Kaitseala asukoht

(1) Kaitseala asub Saare maakonnas Saaremaa vallas Vanakubja, Merise ja Rahtla külas.

(2) Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on esitatud kaardil määruse lisa 1⁴.

§ 3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

§ 4. Kaitse alla võtmise ja piirangute põhjendused

Määruse seletuskirjas⁵ on esitatud põhjendused:

- 1) kaitse alla võtmise eesmärkide vastavuse kohta kaitse alla võtmise eeldustele;
- 2) loodusobjekti kaitse alla võtmise otstarbekuse kohta;
- 3) kaitstava loodusobjekti tüübi valiku kohta;
- 4) kaitstava loodusobjekti välis- ja vööndite piiride kulgemise kohta;

5) kaitsekorra kohta.

2. peatükk Kaitsekorra üldpõhimõtted

§ 5. Lubatud tegevus

(1) Inimestel on lubatud viibida ning korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi kogu kaitsealal, välja arvatud § 12 punktis 3 sätestatud ajal Koorunõmme sihtkaitsevööndis.

(2) Lõike 1 tähenduses loetakse kaitsealal viibimiseks ka kaitse-eeskirjaga lubatud tegevusi sihtkaitsevööndis. Viibimise ajalisi piiranguid ei kohaldata järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel.

(3) Telkimine ja lõkketegemine kaitsealal on lubatud õuemaal ja kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud. Telkimine ja lõkketegemine väljaspool õuemaad ja selleks ettevalmistamata kohas on lubatud ainult kaitseala valitseja nõusolekul.

(4) Kaitsealal on lubatud:

- 1) sõidukiga sõitmine teedel;
- 2) jalgrattaga sõitmine radadel;
- 3) punktides 1 ja 2 nimetatud juhtudel sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmine järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel, kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel, liinirajatiste hooldustöödel ning kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, sealhulgas metsa- ja põllumajandustöödel.

(5) Kaitseala vetel on lubatud ujuvvahendiga sõitmine.

(6) Kaitsealal on lubatud kalapüük ja jahipidamine, välja arvatud § 12 punktis 3 sätestatud ajal Koorunõmme sihtkaitsevööndis.

§ 6. Vajalik tegevus

Poollooduslike koosluste esinemisaladel on nende ilme ning liigikoosseisu tagamiseks vajalik rohu niitmine, loomade karjatamine, puu- ja põõsarinde kujundamine ning harvendamine või raadamine.

§ 7. Keelatud tegevus

Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja kõlviku sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoiminguid;
- 3) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 4) lubada ehitada ehitusteatis kohustusega või ehitusloakohustuslikku ehitist, sealhulgas lubada püstitada või laiendada lautrit või paadisilda;
- 5) anda projekteerimistingimusi;
- 6) anda ehitusluba;
- 7) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda veeluba, ehitusluba ega esitada ehitusteatis;
- 8) jahiulukeid lisaõõta.

§ 8. Tegevuse kooskõlastamine

(1) Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

(2) Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmise korral tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärast ootust sellise tegevuse õiguspärasuse suhtes.

3. peatükk Sihtkaitsevöönd

§ 9. Sihtkaitsevööndi määratlus

(1) Sihtkaitsevöönd on kaitseala osa seal väljakujunenud või kujundatavate koosluste säilitamiseks.

(2) Kaitsealal on kolm sihtkaitsevööndit:

- 1) Koorunõmme sihtkaitsevöönd;

- 2) Maapere rauna sihtkaitsevöönd;
- 3) Merise-Abula sihtkaitsevöönd.

§ 10. Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk

(1) Koorunõmme sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on säilitada kaitstavatele linnuliikidele pesitsusaegne rahu, sealhulgas tagada järvede, metsa- ja sookoosluste, kaitsealuste liikide ja nende elupaikade areng loodusliku protsessina. Kaitstavad elupaigatüübid on vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved, lubjarikkad madalsood lääne-mõõkrohuga, liigirikkad madalsood, vanad loodusmetsad, vanad laialehised metsad ning soostuvad ja soo-lehtmetsad.

(2) Maapere rauna sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on järvede, soo-, poollooduslike ja metsakoosluste ning kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse. Kaitstavad elupaigatüübid on vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved, kuivad niidud lubjarikkal mullal, lood (alvarid), puisniidud, allikad ja allikasood, lubjarikkad madalsood lääne-mõõkrohuga, liigirikkad madalsood, vanad loodusmetsad, vanad laialehised metsad, okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel ning soostuvad ja soo-lehtmetsad.

(3) Merise-Abula sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on metsa-, ranniku- ja poollooduslike koosluste ning kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse. Kaitstavad elupaigatüübid on esmased rannavallid, püsitaimestuga kivirannad, merele avatud pankrannad, rannaniidud, lood (alvarid), vanad loodusmetsad ning soostuvad ja soo-lehtmetsad.

§ 11. Lubatud tegevus

(1) Sihtkaitsevööndis on lubatud kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine kaitseala valitseja nõusolekul selleks ettevalmistatud kohas.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud:

- 1) rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata kohas ja rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks kaitseala valitseja nõusolekul ettevalmistatud kohas;
- 2) kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus;
- 3) poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik tegevus Maapere rauna ja Merise-Abula sihtkaitsevööndis;
- 4) koosluse kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile Maapere rauna ja Merise-Abula sihtkaitsevööndis;
- 5) olemasolevate ehitiste hooldustööd;
- 6) tootmisotstarbeta ehitiste püstitamine kaitseala tarbeks ning navigatsioonimärgistuse rekonstrueerimine ja püstitamine kinnistu tarbeks, kusjuures ehitise püstitamisel ehituskeeluvööndisse ei laiene ehitisele ehituskeeluvööndi ehituskeeld;
- 7) tee, tehnovõrgu või tootmisotstarbeta rajatise püstitamine kaitsealal paikneva kinnistu tarbeks;
- 8) olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutööd;
- 9) loodusliku veerežiimi taastamine;
- 10) pilliroo ja adru varumine.

§ 12. Keelatud tegevus

Sihtkaitsevööndis on keelatud, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisusi:

- 1) majandustegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine;
- 3) inimeste viibimine Koorunõmme sihtkaitsevööndis 15. veebruarist 31. juulini.

4. peatükk Piiranguvöönd

§ 13. Piiranguvööndi määratlus

(1) Piiranguvöönd on kaitseala osa, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse.

(2) Kaitsealal on Koorunõmme piiranguvöönd.

§ 14. Piiranguvööndi kaitse-eesmärk

Piiranguvööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse, rannikuelupaikade, poollooduslike koosluste ning kaitstavate liikide ja nende elupaikade säilitamine.

§ 15. Lubatud tegevus

(1) Piiranguvõõndis on lubatud:

- 1) majandustegevus, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisusi;
- 2) kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine kohas, mis ei ole selleks kaitseala valitseja nõusolekul ette valmistatud ega tähistatud.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekul on piiranguvõõndis lubatud:

- 1) rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine kohas, mis ei ole selleks kaitseala valitseja nõusolekul ette valmistatud ega tähistatud;
- 2) veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine;
- 3) uue ehitise, kaasa arvatud ajutise ehitise püstitamine, kusjuures kaitseala tarbeks rajatise püstitamisel ehituskeeluvõõndisse ei laiene rajatisele ranna ehituskeeluvõõndi ehituskeeld;
- 4) uuendusraie.

(3) Raie tegemisel metsamaal tuleb säilitada puistu liikide ja vanuse mitmekesisus. Elustiku mitmekesisuse säilitamiseks tuleb raielangile hektari kohta alles jätta vähemalt 10 tihumeetrit puid, mida ei koristata ja mis jäävad metsa alaliseks. Elustiku mitmekesisuse tagamiseks alles jäetavad puud valitakse eri puuliikide esimese rinde suurima diameetriga puude hulgast, eelistades kõvalehtpuid, mände ja haabasid, samuti eritunnustega, nagu põlemisjälgede, õõnsuste, tuuleluudade või suurte okstega puid.

§ 16. Keelatud tegevus

(1) Piiranguvõõndis on keelatud:

- 1) maavara kaevandamine;
- 2) uue maaparandussüsteemi rajamine;
- 3) puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine;
- 4) biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine, välja arvatud põllu- ja õuemaal.

(2) Piiranguvõõndis on keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib lubada puidu kokku- ja väljavedu, kui pinnas seda võimaldab.

5. peatükk Lõppsätted

§ 17. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

§ 18. Määruse kehtetuks tunnistamine

Vabariigi Valitsuse 5. mai 2004. a määrus nr 182 „Koorunõmme looduskaitseala kaitse-eeskiri” tunnistatakse kehtetuks.

§ 19. Määruse muutmine

Vabariigi Valitsuse 27. juuli 2006. a määruses nr 176 „Hoiualade kaitse alla võtmine Saare maakonnas” tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 1 lõike 1 punkt 40 sõnastatakse järgmiselt:

„40) Koorunõmme hoiuala, mille kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide esmaste rannavallide (1210), püsitaimestuga kivirandade (1220), rannaniitude (1630*), lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*) ja loodude (6280*) kaitse ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ I lisas nimetatud linnuliikide ja I lisas nimetatud rändlinnuliikide elupaikade kaitse. Linnuliigid, kelle elupaiku kaitstakse, on järvekaur (*Gavia arctica*), kirjuhahk (*Polysticta stelleri*), aul (*Clangula hyemalis*), mustvaeras (*Melanitta nigra*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), sõtkas (*Bucephala clangula*) ja krüüsel (*Cephus grylle*);”;

2) määruse lisas olev Koorunõmme hoiuala kaart „Koorunõmme” asendatakse käesoleva määruse lisas 2 esitatud kaardiga „Koorunõmme” (lisatud).

§ 20. Menetluse läbiviimine

Määruse menetlus viidi läbi keskkonnaministri 26. oktoobri 2017. a käskkirjaga nr 1-2/17/1083 algatatud haldusmenetluses. Menetluse ülevaade koos ärakuulamise tulemustega on esitatud käesoleva määruse seletuskirjas.

§ 21. Vaidlustamine

Määrust on võimalik vaidlustada, esitades kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras, osas, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused, mis puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist.

¹EÜ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ET L 20, 26.01.2010, lk 7–25).

²Kaitsealal asuv Maapere rauna kaitseala võeti kaitse alla Kingissepa Rajooni TSN Täitevkomitee 3. aprilli 1965. a otsusega nr 32 „Looduse kaitsest Kingisepa rajoonis”, mille põhjal moodustati Vabariigi Valitsuse 5. mai 2004. a määrusega nr 182 „Koorunõmme looduskaitseala kaitse-eeskiri” kaitseala. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisa 1 punkti 1 alapunktist 16 hõlmab kaitseala Koorunõmme linnuala ja tulenevalt punkti 2 alapunktist 131 Koorunõmme loodusala, kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade kohta kehtivaid erisusi.

³Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatähtsad elupaigatüübid.

⁴Kaitseala välis- ja võõndite piirid on kantud määruse lisas esitatud kaardile, mille koostamisel on kasutatud Eesti põhikaarti (mõõtkava 1 : 10 000) ja maakatastri andmeid. Kaardiga saab tutvuda Keskkonnaametis, Keskkonnaministeeriumis, keskkonnaregistris (register.keskkonnainfo.ee) ja maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

⁵Seletuskirjaga saab tutvuda Keskkonnaministeeriumi veebilehel www.envir.ee.

Jüri Ratas
Peaminister

Rene Kokk
Keskkonnaminister

Taimar Peterkop
Riigisekretär

[Lisa 1](#) Koorunõmme looduskaitseala

[Lisa 2](#) Koorunõmme